

ת"פ 8538/07/13 - מדינת ישראל נגד בוריס ברסלבסקי - נוכח

בית משפט השלום בקריית גת

19 יוני 2018

ת"פ 8538-07-13 מדינת ישראל נ' ברסלבסקי

בפני כב' השופטת נגה שמואל-מאיר, סגנית נשיאה

המאשימה

מדינת ישראל באמצעות תביעות לכיש

ע"י ב"כ גב' נטע יוספי, מתמחה - נוכח

נגד

הנאשם

בוריס ברסלבסקי - נוכח

ע"י ב"כ עו"ד ג'אנה זייצב - נוכח

גזר דין

א. רקע עובדתי

1. כפי הנטען בכתב האישום המתוקן, הנאשם סייע למתלוננת במציאת פתרון דיור והיא התגוררה בביתו במשך שלושה חודשים כשנה עובר למתואר בכתב האישום. בעת עזיבת המתלוננת את דירת הנאשם היא הותירה בה רכוש אותו סרב הנאשם להשיב לה בטענה כי הרכוש הינו תמורה בעד התקופה בה התגוררה בדירתו. וכך, ביום 22.06.2013 בסמוך לשעה 18:00, בחצר ביתה של חברת המתלוננת באשקלון, עת המתלוננת שהייתה נתונה תחת השפעת אלכוהול פנתה לנאשם וביקשה הימנו כי ישיב לה הרכוש, החלו השניים להתווכח זה עם זה. לאחר דין ודברים אודות הרכוש, תקף הנאשם את המתלוננת בכך שהדף באמצעות ידיו את כתפיה בחוזקה. כתוצאה מכך ובשל עוצמת ההדיפה, נהדפה המתלוננת לאחור לעבר חומת בטון בחצר ונחבלה בשתי כפות ידה. עקב כך נגרמו למתלוננת חבלות בשורשי כפות ידיה ושברים והיא נזקקה לטיפול רפואי שהצריך בין היתר ניתוח, גיבוס בכפות הידיים וטיפול רפואי נוסף לאחר תום תקופת האשפוז בבית החולים.
2. הנאשם הודה במיוחס לו לעיל, ועל יסוד הודאתו זו הורשע בעבירה של **חבלה חמורה**, לפי סעיף 333 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "**חוק העונשין**").
3. הצדדים לא הגיעו ביניהם להסכמות עונשיות תוך שהוסכם כי הנאשם יופנה לשירות המבחן על מנת שיתקבל תסקיר בעניינו. המאשימה הצהירה כי תעתור לעונש של מאסר בפועל ומנגד, הוסכם כי ההגנה תוכל לטעון לעניין העונש כראות עיניה.
4. **תסקיר שירות המבחן** שהתקבל נושא אופי שלילי בעיקרו ובסופו נמנע שירות המבחן לבוא בהמלצה טיפולית בעניינו של הנאשם. בגוף התסקיר, עומד שירות המבחן על קורות חייו וחיי משפחתו של הנאשם, יחסו לעבירה עת לוקח אחריות חלקית ומצמצם מאחריותו, מצבו הבריאותי-נפשי, סירובו ליטול חלק בהליכים שיקומיים, השימוש שהלה עושה בסמי רחוב בתדירות גבוהה ועוד. מטעמים של צנעת הפרט לא אעלה עלי גזר הדין את המפורט בתסקיר האמור, וזאת למעט אותם נתונים הרלוונטיים לשאלת העונש, שאליהם אתייחס בהמשך.
5. **מחוות הדעת הפסיכיאטרית מיום 16.05.2018**, עולה כי הנאשם אחראי למעשיו וכשיר לעמוד לדין.
6. **מחוות הדעת העדכנית מטעם הממונה על עבודות השירות מיום 12.06.2018**, עולה כי הנאשם אינו מתאים

להשמה במערך עבודות השירות בשל מצבו הנפשי. הממונה על עבודות השירות מציין כי כעולה מהמסמכים הרפואיים שהציג הנאשם, ובכלל זה מחוות הדעת הפסיכיאטרית המעודכנת בעניינו ומחוות דעת רופא מערך עבודות השירות - חרף העובדה כי הנאשם נמצא כשיר לעמוד לדין, בהעדר אמירה פוזיטיבית של הפסיכיאטר המחוזי כי הלה כשיר להשתלב במערך עבודות השירות מבלי לסכן את עצמו או סביבתו, עת הוא נתון בלא השגחה רפואית ושל צוות סוהרים - הרי שבשל מצבו הנפשי הלה אינו כשיר לביצוע העבודות הדורשות מגע יומיומי עם הציבור.

הממונה על עבודות השירות מציין עוד כי במעמד הריאיון הנאשם התקשה להתמקד בשאלות שנשאל; קפץ מנושא לנושא; העלה נושאים שאינם רלוונטיים לריאיון; תוך שהתקשה לשוחח על נושאים אלה. עוד עולה מחוות דעת הממונה כי הנאשם מסר כי הוא עושה שימוש בסמים באופן קבוע, כאשר השימוש האחרון היה יום קודם לריאיון בפני הממונה.

ב. טיעוני הצדדים (עיקרי הדברים)

7. באת כוח המאשימה עמדה על חומרת מעשיו של הנאשם, הערכים המוגנים שנפגעו כמו גם על תוצאותיהם הקשות; ועתרה לקבוע מתחם עונש הנע בין 12 ל- 48 חודשים מאסר. בהמשך, הלה הפנתה לעברו הפלילי; העדר הליך שיקומי המצדיק סטייה לקולא מהמתחם; ובהינתן אלה, עתרה המאשימה לענישה ברף הבינוני של המתחם וענישה נלווית בדמות מאסר מותנה, קנס ופיצוי גבוה למתלוננת.

8. מנגד, את עיקר יהבה השליכה ההגנה על מצבו הנפשי של הנאשם, אותו היא פירטה בהרחבה, תוך שנטען כי מצבו הנפשי הרעוע הינה נסיבה הקשורה בביצוע העבירה המצדיקה התחשבות לקולא בעת קביעת מתחם העונש ההולם. בהמשך, נטען כי מתחם העונש ההולם במקרה הנדון צריך לנוע בין מאסר מותנה לבין מספר חודשי מאסר אשר יכול וירוצו בעבודות שירות. כמו כן, ההגנה הפנתה למסכת חייו המורכבת של הנאשם, לעובדה כי הן הנאשם והן המתלוננת היו נתונים תחת השפעת אלכוהול בעת האירוע וכי חרף החבלות שנגרמו למתלוננת מעשיו האלימים של הנאשם הסתכמו בדחיפתה. לאור כל אלה כמו גם בשל חלופי הזמן עתרה ההגנה להסתפק בעניינו של הנאשם בהשתתף מאסר מותנה ארוך ורכיבי ענישה נלווים לשיקול דעת בית המשפט.

9. הנאשם אשר קיבל את "זכות המילה האחרונה", מסר כי הוא בן 43, נדרש לטפל באמו ובאחותו החולות, לוקח אחריות על המעשים ומביע עליהם צער.

דין והכרעה

ג. קביעת מתחם העונש ההולם

10. כאמור בסעיף 40ג(א) לחוק העונשין, קביעת מתחם העונש ההולם תיעשה בהתאם לעקרון ההלימה (הוא העיקרון המנחה בענישה), תוך התחשבות בנסיבות הקשורות בביצוע העבירות, בערכים החברתיים שנפגעו כתוצאה מביצוען, במידת הפגיעה בהם ובמדיניות הענישה הנוהגת.

11. בעצם ביצוע העבירה המיוחסת לו, פגע הנאשם בסטנדרט התנהגות שנועד להגן על תחושת הביטחון, שלמות הגוף והכבוד של כל פרט בציבור מפני תופעת האלימות. לא אחת התריעו בתי המשפט כי יש למגר את תופעת הבריונות

המצויה ברחובות באמצעות ענישה הולמת (ראו לעניין זה הדברים שנאמרו בע"פ 4330/12 דעאס נ' מדינת ישראל (05.11.2012)):

"בית משפט זה עמד לא אחת על הצורך בהרתעה מפני עבירות אלימות שנועדו "לפתור סכסוכים" בכוח הזרוע. דומה כי לא ניתן להתעלם מהתפשטותו של נגע האלימות בארצנו ומההיקף הרב של עבירות מסוג זה המגיעות לפתחם של בתי המשפט. המסר שצריך לצאת מבית משפט זה הוא כי פתרון סכסוכים ראוי שייעשה על ידי פנייה לרשויות החוק ולא על ידי נטילת החוק לידיים".

12. בבואו של בית המשפט לקבוע את מתחם העונש ההולם נותן זה דעתו, בין היתר, לשאלה האם התקיפה שגרמה לחבלה בוצעה בצוותא חדא אם לאו, האם נעשה שימוש בנשק קר או חם, משך התקיפה, הרקע לביצוע המעשה, חלקו של המתלונן, תוצאותיה של התקיפה וכיוצ"ב. בשים לב לנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, כפי שיפורט להלן - ובייחוד לנוכח השקלול והאיזון בין חומרת מעשיו של הנאשם והחבלה שנגרמה למתלוננות, הנזק הפוטנציאלי אשר היה טמון במעשיו, והמצב הנפשי שבו הוא היה שרוי בעת ביצוע העבירה - סבורתני כי הפגיעה בערכים המוגנים הינה ממשית.

13. **במסגרת בחינת הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה**, הרי שנתתי דעתי בראש ובראשונה לתוצאות הקשות של מעשיו של הנאשם ובכלל זה לשברים שנגרמו למתלוננת בשורשי כפות ידיה שהצריכו ניתוח וטיפול רפואי לאחר האשפוז. במקרה הנדון אין להתעלם גם מהנזק הפוטנציאלי אשר היה טמון במעשיו של הנאשם, כאשר ברי כי מעשיו של הנאשם עלולים היו, לגרום למתלוננת נזקים גופניים חמורים מאלו שנגרמו בסופו של יום.

14. מנגד ולקולא, שקלתי את אופייה של האלימות אשר הפעיל הנאשם נגד המתלוננת. כידוע עבירת החבלה חמורה יכולה לחול על מגוון רחב של מעשי תקיפה, החל מאגרופ לכיוון הפנים, עובר בבעיטה לכיוון אחת הגפיים, וכלה בדחיפה או במשיכה ביד. במנעד החומרה של המעשים, ומבלי להקל ראש בחומרת מעשיו הרי שאין מדובר בהתנהגות חסרת רסן או תוך שימוש בנשק קר או חם אלא שהנאשם בעת שהשניים נתונים תחת השפעת אלכוהול, ולאחר דין ודברים בינם תוקף את המתלוננת בכך שהוא הודף באמצעות ידיו את כתפיה בחוזקה, וכתוצאה מכך היא נהדפת לאחור לעבר חומת בטון ונחבלת בכפות ידיה כתוצאה מהדיפה יחידה זו שביצע הנאשם. אכן נדמה כי אך בנס לא הביאו מעשיו של הנאשם לנזק חמור בהרבה מזה שנגרם בסופו של יום. ואולם, נתתי דעתי לעובדה כי במנעד חומרת המעשים שיכולים לחול על מעשי החבלה הרי שמעשיו של הנאשם אינם מצויים ברף חומרה גבוה.

15. בנוסף, בית המשפט שוקל את העובדה שבעובדות כתב האישום המתוקן אין בנמצא אינדיקציה לכך שלמעשיו של הנאשם, בוודאי כפי שהם התפתחו והסלימו במהלך האירוע, קדם תכנון מוקדם. אם כי, העובדה שאלה בוצעו על רקע רצונה של המתלוננת כי יושב לה רכושה, צריכה להיזקק לחובתו, שכן יש בכך ביטוי לתפיסות רכושניות. אשר לסיבות לביצוע העבירה, כפי שעולה מדבריו של הנאשם ומהתרשמותו של שירות המבחן, קיים קשר ישיר בין צריכת האלכוהול על ידי הנאשם לבין התנהגותו. הגם שניתן היה לטעון כי יש לזקוף נסיבה זו דווקא לקולא, הרי שביני לבין עצמי אינני משוכנעת בכך, וייתכן שאף ההפך הוא הנכון (ראו והשוו ע"פ 5092/06 פלוני נ' מדינת ישראל, (03.01.2007); וע"פ 3182/13 חיים פרץ נ' מדינת ישראל, (19.12.2013)).

16. כמו כן, ובהמשך לאמור זה עתה, יצוין כי בשים לב למצבו הרפואי-נפשי באותה עת, הדבר צריך להישקל במסגרת סעיף 40ט(א)(9) לחוק העונשין. כך, אמנם ההגנה לא חלקה בפניי כי הנאשם כשיר לעמוד לדין או היה אחראי למעשיו, ועדיין, המחוקק הכיר בכך שניתן להביא בחשבון בעת קביעת מתחם העונש ההולם מצב נפשי של נאשם, גם אם הוא אינו לוקה ב"מחלת נפש" כמשמעה בחוק העונשין ואינו זכאי לחסות תחת אחד מהסייגים לאחריות פלילית (ע"פ 1865/14 פלוני נ' מדינת ישראל, (04.01.2016); ע"פ 4312/11 פלוני נ' מדינת ישראל, (10.06.2013)).

על מנת שלא לפגוע בפרטיותו של הנאשם ובסודיות הרפואית שלו - לא אפרט לפרטי פרטים את כל מצבו הנפשי של הנאשם, ודי שאצין כי כעולה מתסקיר שירות המבחן, התנהגותו של הנאשם התאפיינה במחשבות שווא תוך שטען כי הוא רואה דרך קירות ומתקשר עם המתים. השירות ציין עוד כי הלה חולה במחלת הסכיזופרניה, אינו מודע לחומרת מצבו הנפשי, ומזה כ-20 שנה אינו נמצא במעקב פסיכיאטרי ואינו נוטל טיפול תרופתי.

כן ניתן להפנות לחוות הדעת, שהוגשו מטעם הפסיכיאטר המחוזי מהן עולה כי הלה מוכר למערכת הפסיכיאטרית ומאובחן כבעל הפרעת אישיות אורגנית בשילוב עם הפרעות נפשיות והתנהגותיות על רקע של שימוש בסמים אם כי אינו מאובחן כלוקה בסכיזופרניה.

אכן, ועל כך אין חולק, נקבע בסופו של יום כי הנאשם אחראי למעשיו וכשיר לעמוד לדין, אולם התמונה שמצטיירת בפני בית המשפט לנוכח מכלול חוות הדעת, היא שהנאשם היה נתון באותה עת במצב נפשי לא שפיר, הגם אם אינו פסיכוטי.

לאור כל אלה, כאמור, המצב הנפשי שבו הנאשם היה נתון במועדים הרלוונטיים, הגם אם הוא נמצא בסופו של יום כאחראי למעשיו וכשיר לעמוד לדין - יקבל משקל עובר לקביעת מתחם העונש ההולם. דא עקא, כאן חשוב לציין כי אין עסקין בנסיבה שהיא בבחינת חזות הכול, כי אם אך שיקול אחד מני שיקולים רבים שעל בית המשפט לשקול במסגרת סעיף 40ט(א) לחוק העונשין (בעניין המשקל הראוי שיש ליתן מצב נפשי עובר לגזירת הדין, ראו פס' 34 בפסק דינה של כב' הנשיאה ד' ביניש בע"פ 2406/09 שלמה אלבו נ' מדינת ישראל, (15.09.2010)). כן ראו והשוו לדבריו של כב' השופט א' אינפלד בת"פ (מחוזי באר שבע) 6935-01-13 מדינת ישראל נ' שאדי עראבי, (03.09.2014), בפס' 35).

17. בחינת מדיניות הענישה הנוהגת, מעלה כי במקרים דומים, על דרך הכלל, מוטלים על נאשמים עונשים במנעד רחב, החל ממספר חודשי מאסר בפועל לריצוי בעבודות שירות ועד לתקופות מאסר ממושכות. להלן מספר גזרי דין שיש בהם כדי ללמד אודות קו הפסיקה הדומיננטי בגין ביצוע מעשים דומים לאלו שבהם הורשע הנאשם: רע"פ 7389/13 נתן טייטלבוים נ' מדינת ישראל, (17.12.2013); עפ"ג (מחוזי ת"א) 50632-12-14 אבו לאשין נ' מדינת ישראל, (15.04.2015); ת"פ (מחוזי חיפה) 10623-11-16 מדינת ישראל נ' פלוני, (16.07.2017). ת"פ (שלום באר שבע) 23716-02-15 מדינת ישראל נ' יוחאי זגרון, (30.07.2015); ת"פ (שלום באר שבע) 5060-10-14 מדינת ישראל נ' סספאי, (30.03.2015); ת"פ (שלום באר שבע) 3035/12 מדינת ישראל נ' ויקטור ברק, (15.01.2015); ת"פ (שלום קריית גת) 43927009-13 מדינת ישראל נ' מלינטה, (19.11.2014); ת"פ (שלום רמלה) 13630-09-13 מדינת ישראל נ' פלוני, (04.07.2016). עוד יש לזכור את כוונת המחוקק עת קבע עונש מרבי של שבע שנות מאסר לצד עבירה זו.

18. כן יצוין, כי עיינתי בפסקי הדין שאליהם הפנו באי כוח הצדדים, אולם העיין בהם נעשה תוך ביצוע האבחנות המתבקשות. ואכן, נהיר לבית המשפט שקיימים מקרים החורגים, לכאן או לכאן, ממנעד הענישה שהוצג לעיל. הדבר אך טבעי הוא, שהרי מתחמי הענישה שנקבעים בכל מקרה ומקרה משתנים בהתאם לנסיבות הקשורות בעבירה, כאשר וכאמור, אין דין חבלה שנגרמת בעקבות הטחת אלת עץ באחת הגפיים, שהביאה לפצע שטחי מדמם או כדין חבלה שנגרמת בעקבות הדיפה שהביאה לשברים בכפות הידיים כדין דקירה בבטן באמצעות סכין, שהצריכה אשפוזים ממושכים וניתוחים. אף בכל הנוגע לעונשים שהושטו, בגדרי המתחמים או מחוצה להם, הרי שגם אלה השתנו בהתאם למאפיינים האישיים של כל נאשם ונאשם, והרי שלא יהיה דומה עונשו של נאשם נעדר כל עבר פלילי, שקיבל אחריות על מעשיו, הביע חרטה כנה והשתתף בהליך שיקומי-טיפול משמעותי, לעונשו של נאשם בעל עבר פלילי מכביד, שנמנע מלקבל אחריות על המעשים ושנעדר כל אופק שיקומי.

מה גם, וזאת חשוב להדגיש, כי הענישה היא לעולם אינדיווידואלית ו"אין עסקין בשיטת ניקוד, או באריתמטיקה. ענישה היא מלאכת מחשבת - ולא מלאכת מחשב" (ע"פ 5768/10 פלוני נ' מדינת ישראל, (08.06.2015)); וממילא השיקול שעניינו "מדיניות הענישה" הינו אך שיקול אחד מבין מכלול השיקולים אותם ישקול בית המשפט בטרם קביעת מתחם העונש

ההולם וגזירת הדין (ראו בעניין זה ע"פ 1903/13 חמודה עיאשה נ' מדינת ישראל, (25.06.2013)).

19. כללם של דברים, לאחר שנתתי דעתי למכלול השיקולים, כפי שפורט לעיל - ובייחוד בשים לב לחבלות שנגרמו למתלוננת, שאינן של מה בכך ומצד שני לעוצמת התקיפה שאינה ברף חומרה גבוה, ולמצב הנפשי שבו הנאשם היה נתון עת ביצע את המיוחס לו - הריני קובעת כי מתחם העונש ההולם **ינוע במקרה הנדון בין 6 חודשים מאסר, שניתן לרצותם בעבודות שירות, לבין 18 חודשים מאסר בפועל.**

ד. גזירת העונש המתאים לנאשם

20. אשר לגזירת עונשו של הנאשם בגדרי מתחם העונש ההולם, כאמור בסעיף 40ג(ב) לחוק העונשין, על בית המשפט לשקול בעניין זה את הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, כפי שאלו מפורטות בסעיף 40יא לחוק העונשין.

21. בעניין זה, שקלתי את עברו הפלילי הבלתי מכביד של הנאשם הכולל 4 הרשעות קודמות (3 מתוכן התיישנו זה מכבר אך לא נמחקו) במגוון עבירות ובהן: היזק לרכוש במזיד; החזקת סם לצריכה עצמית; הסגת גבול פלילית וגניבה. כן שקלתי את חלוף הזמן מאז ביצוע העבירה. אם כי, אין ליתן לנסיבה זו משקל מופרז, שכן חלק ניכר מהנסיבות להתמשכותו של ההליך, טמון במתן אותן הזדמנויות לנאשם להתייצב להליכים המשפטיים שנקבעו בעניינו. עוד ובהמשך לאמור, שקלתי את נסיבות חייו המורכבות של הנאשם, כפי שאלה פורטו בתסקיר שירות המבחן, שיכול והייתה להן השפעה על ביצוע העבירה. כן נתתי דעתי לעובדה שהוא הודה במיוחס לו, ובכך הביא לחיסכון בזמן שיפוטי יקר, ואף חשוב מכך, ייתר את הצורך בהעדתה של המתלוננת בבית המשפט. אם כי לא ניתן לומר כי הודאה זו מבטאת קבלת אחריות והפנמת חומרת המעשים, עת שירות המבחן העריך כי הלה לוקח אחריות חלקית תוך נטייה להשליך התנהגותו על גורמים חיצוניים.

22. בנוסף, בית המשפט מביא בחשבון את העובדה שהנאשם היה עצור מספר ימים מאחורי סורג ובריה ובמשך תקופה נוספת היה נתון תחת תנאים מגבילים. ברי כי הליך המעצר אינו עונש או "מקדמה על חשבון העונש", אולם ניתן להביא את הדברים בחשבון במסגרת הנסיבה הקבועה בסעיף 40יא(3) לחוק העונשין. בנוסף ועל אף שעוד אדרש לכך בהמשך, אומר כבר עתה כי מצאתי ליתן משקל גם לנזק שעלול להיגרם לנאשם ככל שיושת עליו עונש מאסר בפועל, וזאת בשים לב לעובדה כי הכלא זר לו ובייחוד לאור מצבו הנפשי הרעוע.

23. כמו כן, כידוע, אין הכרח שהנאשם יעבור שיקום "מוסדי" במסגרת טיפולית כלשהי, ולעיתים די בכך שבית המשפט ישתכנע שהנאשם מנהל אורח חיים נורמטיבי, משתף פעולה עם רשויות החוק, לא שב לדרכיו הרעות ולא מסתבך עוד בפלילים, כדי לקבוע כי אותו נאשם "השתקם או שיש סיכוי של ממש שישתקם בעתיד" (ע"פ 1903/13 חמודה עיאשה נ' מדינת ישראל, (14.07.2013); רע"פ 7683/13 דויד פרלמן נ' מדינת ישראל, (23.02.2014); רע"פ 1441/14 חמיס נ' מדינת ישראל, (09.12.2014); ע"פ 5341/13 מוחמד אלקרעאן, מוחמד נ' מדינת ישראל, (08.12.2013); וע"פ ג (מחוזי באר שבע) 37682-03-13 גרניק נ' מדינת ישראל, (20.11.2013)). והרי שגם במקרה שבפניי, עסקינן בנאשם שבמשך כחמש שנים מאז ביצע את העבירה שבגינה הוא נותן את הדין כעת, היטיב את דרכיו, ונמנע מלשוב ולבצע עבירות נוספות. עם זאת, וכידוע, לא כל קביעה לפיה קיים סיכוי שהנאשם השתקם או ישתקם בעתיד תביא מניה וביה לסטייה ממתחם העונש ההולם וממילא לא להימנעות השתת רכיב של מאסר בפועל (ראו והשוו רע"פ 4097/16 מוחמד מחמוד נ' מדינת ישראל, (24.05.2016); וע"פ 1521/14 יוסף אלפקיר נ' מדינת ישראל, (16.09.2015)).

24. בהינתן אלה, על פניו היה מקום להשית על הנאשם ענישה המצויה ברף התחתון של מתחם העונש שקבעתי לעיל

ולהסתפק במאסר למשך 6 חודשים שירוצה בעבודות שירות. דא עקא, בנסיבותיו החריגות של התיק הנדון, ומאחר שבשל מצבו הנפשי הוא נמצא כלא כשיר לביצוע עבודות שירות, מצאתי, הגם אם לא בלי התלבטות, לקבל את עמדת ההגנה ולהימנע מהשתתפות רכיב של מאסר בפועל, ואנמק.

25. תחילה יציין, כי עם תום שמיעת הטיעונים לעונש, הופנה הנאשם אל הממונה על עבודות השירות על מנת שתתקבל חוות דעת בעניינו. כעולה מחוות הדעת מיום 08.04.2018, במהלך הריאיון הנאשם קפץ מנושא לנושא; התקשה להתמקד בשאלות אותן נשאל; התגלה קושי רב לעצור את הנאשם בשטף דיבורו; הלה קם מכיסאו באופן לא צפוי; הנאשם הדגים כיצד הוא מתנהג במצב פסיכיאטרי חרף העובדה כי לא נשאל על כך. לאור התנהלותו זו של הנאשם ולאור העובדה כי המדובר בנאשם בעל רקע פסיכיאטרי שהפסיק את הטיפול על דעת עצמו, ולאור התמיהות והשאלות שעלו בדבר מסוגלותו של הלה להשתלב במסגרת עבודות השירות, עתר הממונה לקבלת חוות דעת פסיכיאטרית בעניינו.

26. בעקבות כך הופנה הנאשם לקבלת חוות דעת פסיכיאטרית מעודכנת בעניינו. אודות מצבו הרפואי-נפשי של הנאשם, ניתן ללמוד כאמור, מחוות דעת הממונה על עבודות השירות, אשר מבוססת על בדיקתו ובדיקת מסמכיו (ובכלל זה על חוות הדעת הפסיכיאטרית שהוגשה בעניינו ביום 16.05.2018) על ידי רופא שב"ס. דבריו של רופא שב"ס מובאים בחוות דעת הממונה על עבודות השירות מיום 12.06.2018, ושם מצוין, בין היתר, כי הנאשם התנהג בצורה מוזרה; לא תמיד דיבר לעניין; מצב רוחו של הלה מרומם תוך שדיווח כי יום קודם לכן השתמש בסמים. חרף העובדה כי הנאשם נמצא כשיר לעמוד לדין, בהעדר אמירה פוזיטיבית של הפסיכיאטר המחוזי כי הלה כשיר להשתלב במערך עבודות השירות מבלי לסכן את עצמו או סביבתו, עת הוא נתון בלא השגחה - מצא הממונה כי בשל מצבו הנפשי הנאשם אינו כשיר לביצוע העבודות הדורשות מגע יומיומי עם הציבור.

27. למותר לציין, כי מצבו הבריאותי של הנאשם ומוגבלותו הם אכן מהנתונים שעליהם רשאי, ושלא לומר מחויב, הממונה על עבודות השירות לבסס את חוות דעתו (וראו בעניין זה סעיף 51ב(1)(2)(ו) לחוק העונשין). לצד אלה, כאשר מניעותו של הנאשם לבצע עבודות שירות נובעת מנסיבות שאינן תלויות בו או ברצונו הטוב, אלא אך בשל מצבו הבריאותי-נפשי שאליו הוא נקלע על כורחו, דומני כי לא יהיה זה צודק או הוגן לגזור עליו חלף מאסר בעבודות שירות (עונש שהיה נגזר עליו אילו מצבו הבריאותי היה שפיר) מאסר לריצוי מאחורי סורג ובריח, ואפנה בעניין זה לדבריו של כב' השופט (כתוארו אז) א' רובינשטיין ברע"פ 1/09 ג'וג'ו אסרף נ' מדינת ישראל, (17.03.2010):

"נציין כי במובן הערכי אין מצבו של אדם עם מוגבלויות צריך לדעתנו להיות שונה לרעה מזה של כל אדם, לא רק בשל חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלויות, תשנ"ח-1998, המדבר (סעיף 2) ב'זכות להשתתפות שיוויונית ופעילה בחברה בכל תחומי החיים', אלא בשל חובת הגינות שאינה טעונה חוק, והיא מעוגנת בערכים אנושיים בסיסיים. הרי לא יתכן, כי אדם עם מוגבלות יאסר במקום שאחר לא יאסר".

דברים אלה של בית המשפט העליון ברורים וחד משמעיים הם, ונדמה שלא בכדי ניתן למצוא כיום בפסיקה השונה לא מעט מקרים שבהם דובר בנאשמים אשר בית המשפט מצא תחילה כי העונש הראוי להם הוא מאסר בעבודות שירות, אולם בשל מצבם הבריאותי-נפשי שבעטיו הם נמצאו כלא כשירים להשמה בעונש זה, השית עליהם בסופו של יום ענישה מקלה יותר בדמות מאסר מותנה, בין אם לצד צו של"צ ובין אם לאו.

כך למשל, בע"פ 2383/16 קאעוד תמימי חמזה נ' מדינת ישראל, (02.01.2017), דובר בנאשם אשר הורשע בעבירה של תקיפה הגורמת חבלה של ממש. בבית המשפט המחוזי הושת עליו מאסר מאחורי סורג ובריח לתקופה של שלושה חודשים ויום. דא עקא, בית המשפט העליון קיבל את ערעורו והורה על ביטול עונש המאסר, כאשר נימוק מרכזי לכך היה

העובדה שעונש המאסר הושת על הנאשם לאחר שהוא נמצא כאינו כשיר לבצע עבודות שירות מטעמים בריאותיים-נפשיים (ולאחר שהוא הופנה לממונה על עבודות שירות מתוך מגמה שהעונש ירוצה בדרך זו). בדומה, בע"פ (מחוזי ירושלים) 2208/10 **יוסף גולדציאן נ' מדינת ישראל**, (06.05.2010), דובר בנאשם אשר צירף שני תיקים ובסופו של דבר הורשע בעבירות של החזקת סם מסוכן, אספקת סם מסוכן, תקיפה סתם והפרת הוראה חוקית (2 עבירות). לאחר שהנאשם הופנה אל הממונה ונמצא כאינו כשיר להשמה בעבודות שירות, וזאת לנוכח מצבאו הבריאותי-נפשי, בית משפט השלום גזר עליו שלושה חודשים מאסר בפועל. בית המשפט המחוזי קיבל את ערעורו של הנאשם והורה על ביטול עונש המאסר, תוך שציון, בין היתר, כי: **"הגענו לכלל מסקנה שבמצב שבו לא ניתן לשבץ את המערער לעבודות שירות, אין זה ראוי כי הוא יישלח למאסר מאחורי סורג ובריח"**.

למקרים נוספים שבהם נמנעו בתי המשפט להשית מאסר בפועל על מי שנמצא כאינו כשיר לבצע עבודות שירות מסיבות רפואיות, ראו: עפ"ג (מחוזי חיפה) 44648-02-15 **מדינת ישראל נ' ראיך אבו חמדה**, (18.06.2015); ת"פ (שלום קריות) 54158-11-14 **מדינת ישראל נ' אנדריי לובנצ'וב**, (30.04.2017); ת"פ (שלום קריות) 23917-04-15 **מדינת ישראל נ' פלוני**, (03.07.2016); ת"פ (שלום רמלה) 21679-04-15 **מדינת ישראל נ' שאול בראנץ**, (24.02.2016); ת"פ (שלום רחובות) 9524-12-13 **מדינת ישראל נ' פלוני**, (21.10.2015).

28. עוד יצוין, כי במקרים חריגים יכול מצב בריאותי של נאשם, **כשלעצמו**, להצדיק סטייה לקולא ממתחם העונש ההולם (וראו בעניין זה, פסק הדין בעניינו של אורי לופליאנסקי, בע"פ 4456/14 **אביגדור קלנר נ' מדינת ישראל**, (29.12.2015); וע"פ 4506/15 **צבי בר נ' מדינת ישראל**, (11.12.2016)). אכן, כל מקרה צריך להיבחן לגופו ולא בכל מקום שבו עסקינן בנאשם הלוקה בבריאותו או בנפשו, יביא הדבר מניה וביה לסטייה לקולא ממתחם העונש וממילא גם לא להימנעות מהשתת עונש מאסר. לצד אלה, אין להתעלם מהעובדה כי בהשוואה לאנשים בריאים, נשיאת עונש מאסר היא קשה ופוגענית יותר בעבור אנשים שמצבם הבריאותי או הנפשי רעוע, והרי שהנזק שעלול להיגרם להם כתוצאה מעונש זה הוא רב יותר.

ודוק, לא נעלמה מעיני הערכות של שירות המבחן לפיה מהנאשם נשקף סיכון גבוה להתנהגות אלימה. אולם, גם שירות המבחן עצמו העריך, ואף אני שותפה להערכה זו, כי היה בהליכים המשפטיים כדי להרתיע את הנאשם, ומה גם שחיי המעשה מלמדים כי מאז ביצוע העבירה המיוחסת לו ובמשך תקופה ממושכת, הנאשם לא שב לבצע עבירות נוספות. עוד אוסיף, כי בכל מקרה גם יוטל על הנאשם עונש מאסר מותנה, שירחף מעל ראשו כחרב מתהפכת וירתיעו מביצוע עבירות נוספות.

29. בהינתן כל אלה - בשים לב למצבו הנפשי של הנאשם, שבעטיו הוא נמצא כלא כשיר לביצוע עבודות שירות וכאשר מלכתחילה סברתי כי עונש מאסר בעבודות שירות הוא העונש הראוי לו; לנוכח חלוף הזמן; ועברו הפלילי הבלתי מכביד של הנאשם - מצאתי כי לא יהיה זה צודק להשית עליו, חלף עונש מאסר לריצוי בעבודות שירות, עונש מאסר לריצוי בפועל.

עוד ובטרם חתימת גזר הדין, אציין כי התנהגותו של הנאשם והעמדות שהביע בפני שירות המבחן עת השליך האחריות על המתלוננת וצמצם מאחריותו לאירוע ועת הדף את היד המושטת לו משירות המבחן ושלל כל נזקקות טיפולית -ראויות הן לכל גנאי, ואלמלא הנימוקים המפורטים לעיל, הוא בהחלט היה ראוי לעונש מאסר לריצוי בעבודות שירות, וככל שהוא היה נמצא כלא כשיר מסיבות שקשורות בו (ולא כמו במקרה הנדון מסיבות שאינן תלויות בו), גם למאסר לריצוי מאחורי סורג ובריח. עוד יצוין, כי אם במצבו הנפשי של הנאשם בלבד היה מדובר, ולא באותו צבר נסיבות שפורט קודם לכן, כי הרי שבו לבדו לא היה כדי להביא את בית המשפט למסקנה לפיה יש להימנע מהשתת רכיב של מאסר בפועל. והדברים אמורים בשים לב לעובדה שגם בעת ביצוע העבירה שבמוקד כתב האישום, היה הנאשם נתון במצב נפשי שהוא לכל הפחות דומה

לזה שבו הוא נתון כיום. אולם כאמור, **צבר הנסיבות החריגות** שתואר לעיל הוא שהביא את בית המשפט למסקנה לפיה ניתן בזו הפעם לנקוט במידת החסד עם הנאשם. אם כי, מצאתי להבהיר לנאשם, כי אם חלילה ישוב לסורו ויעז לנקוט שוב באלימות כלפי המתלוננת או כלפי כל אדם אחר, כי אז נדמה שלא יהיה עוד מקום להתחשב שוב פעם במצבו הנפשי ובכל יתר המאפיינים שעל פניו ניתן לשקול לקולא, מה שעלול להוביל בסופו של יום לענישה מחמירה. מן הראוי שידיעה זו תרחף מעל ראשו כל העת, ואם הפנמתו בדבר חומרת מעשיו לא תביא לידי כך שהוא יימנע מביצוע עבירות נוספות, אולי אימת הדין תעשה כן.

30. מכל המקובץ לעיל, אני גוזרת על הנאשם את העונשים הבאים:

- א. **מאסר מותנה למשך 9 חודשים**, אשר יופעל אם תוך תקופה של 3 שנים מהיום הנאשם יעבור עבירת אלימות מסוג פשע.
- ב. **מאסר מותנה למשך 4 חודשים**, אשר יופעל אם תוך תקופה של 3 שנים מהיום הנאשם יעבור עבירת אלימות מסוג עוון לרבות עבירה של איומים.
- ג. **פיצוי בסך 5,000 ₪ למתלוננת ע"ת/6.**
הפיצוי ישולם ב- 10 שיעורים שווים ורצופים, שהראשון שבהם בתוך 30 יום מהיום.
כל תשלום שייגבה בתיק, ייזקף תחילה על חשבון הפיצוי.
מצ"ב טופס פרטי ניזוק.
- ד. **קנס בסך 1,000 ₪ או 10 ימי מאסר תמורתו.**
הקנס יקוזז מסכום ההפקדה שהופקדה ע"י הנאשם בקופת ביהמ"ש במסגרת הליך המעצר מושא תיק זה והיתרה תשולם ב- 3 שיעורים שווים ורצופים, שהראשון שבהם בתוך 90 יום.
- ה. **הנאשם יחתום על התחייבות כספית על סך 10,000 ₪** שלא לעבור כל עבירת אלימות, לרבות עבירה של איומים, וזאת לתקופה של שלוש שנים מהיום.
אם לא תיחתם ההתחייבות תוך 7 ימים, יאסר הנאשם למשך 10 ימים.

זכות ערעור כחוק.

ניתן היום, ו' תמוז תשע"ח, 19 יוני 2018, במעמד הצדדים.